Μεσοχώρα 2007: Να Μείνει Ελεύθερος ο Ρους του Αχελώου

Γιώργος Παπαχριστοδούλου

Τον Αύγουστο του 2007, στο πρώτο κάμπινγκ ενάντια στην εκτροπή για τρεις ημέρες ο Αχελώος έγινε το σημείο συνάντησης ανθρώπων από όλη την Ελλάδα που παλεύουν για να προστατεύσουν το φυσικό περιβάλλον.

Λίγο πιο κάτω από την κεντρική πλατεία της Μεσοχώρας υπάρχει η «γραμμή 785». Χαραγμένη από τους τεχνοκράτες της ΔΕΗ, της πρώην δημόσιας και νυν σχεδόν ιδιωτικής επιχείρησης που εμπορεύεται το ηλεκτρικό, η γραμμή αποτυπώνει την ανώτατη στάθμη της λίμνης που θα δημιουργηθεί εάν λειτουργήσει το φράγμα της Μεσοχώρας, το έργο που θα βάλει μπρος για την εκτροπή του Αχελώου.

«Γραμμή 785» σημαίνει ότι, στα σίγουρα, κατακλύζονται στην «παντοδυναμία» του λιμνάζοντος νερού πάνω από 350 σπίτια, που βρίσκονται κάτω από αυτό το ύψος. Όχι βέβαια ότι τα υπόλοιπα δεν κινδυνεύουν: το σχέδιο νόμου, που δεν έχει ακόμη ψηφιστεί, προβλέπει την απαλλοτρίωση και των υπολοίπων κατοικιών για «λόγους ασφαλείας».

Πολύ απλά, εάν γίνει η εκτροπή του Αχελώου, η ΔΕΗ, το κράτος, τα κόμματα, οι «θεσσαλάρχες» και οι φίλοι τους οι εργολάβοι σβήνουν τη Μεσοχώρα από το χάρτη. Κυριολεκτικά.
Ο επερχόμενος κατακλυσμός ξεπερνά όμως τα όρια της Μεσοχώρας η οποία αγναντεύει προς τα βορειοδυτικά τον άνω ρου του Αχελώου, το σημείο όπου το ποτάμι ακόμη δεν έχει θεριέψει.

Σε αυτό το σημείο, κάτω από το χωριό, εκεί που ο Αχελώος ονομάζεται Άσπρος εξαιτίας της άσπρης (από κροκάλες και χαλίκια) κοίτης του, έγινε το τριήμερο κάμπινγκ της Πανελλαδικής Κίνησης ενάντια στην εκτροπή από τις 24 έως τις

26 Αυγούστου 2007.

Ο κατακλυσμός του χωριού θα αλλοιώσει ανεπανόρθωτα όλα τα οικοσυστήματα που αναπτύσσονται κατά μήκος των 200 χλμ. του ρου του Αχελώου, από την Πίνδο έως τις εκβολές του στην Αιτωλοακαρνανία. Τις πρώτες συνέπειες τις έχουμε ήδη δει με τα τρία υδροηλεκτρικά φράγματα της ΔΕΗ κατά μήκος του Αχελώου στα Κρεμαστά, το Καστράκι και τον Στράτο. Το 1987, όταν η ΔΕΗ έφτιαξε την τεχνητή λίμνη του Στράτου οι πιο κοντινές ριζαριές στη θάλασσα καταστράφηκαν αφού τις έκαψε η υφαλμύρωση του εδάφους.

Το χειρότερο όλων; Το έργο έχει ημερομηνία λήξης! Σύμφωνα με τις μελέτες του ΥΠΕΧΩΔΕ η τεχνητή λίμνη στη Μεσοχώρα θα αντέξει το πολύ 40 χρόνια εξαιτίας των φερτών υλών που θα συγκεντρωθούν εκεί και θα κάνουν αδύνατη τη αποθήκευση του νερού.

Φέτος, εξαιτίας και των παγκόσμιων κλιματικών αλλαγών προφανώς, ο Αχελώος είχε λίγο νερό, τόσο που μας άφησε να τον διασχίσουμε τις τρεις ημέρες που κατασκηνώσαμε στις όχθες του, λίγο πριν συναντήσει το διαβόητο «φράγμα της ντροπής», έναν τσιμεντένιο όγκο ύψους 150 μέτρων, που έχει φτιαχτεί για να φράξει τον ελεύθερο ρου του ποταμού και να εξασφαλίσει υπερκέρδη στα λόμπι των εργολάβων του τσιμέντου, της ενέργειας και της αγροτικής-χημικής βιομηχανίας.

Η ΠΟΡΕΙΑ

Την Κυριακή 26/8, κάτοικοι της Μεσοχώρας και εκατοντάδες άνθρωποι από όλη την Ελλάδα («οι φίλοι τους» όπως τους αποκαλούσαν το προηγούμενο βράδυ στην εκδήλωση, στην κεντρική πλατεία) πορεύτηκαν προς το φράγμα. Η εικόνα των ΜΑΤ που το προστάτευαν ήταν μία ακόμη απόδειξη των αντικοινωνικών σχεδιασμών κομμάτων και ΔΕΗ. Απέναντί τους η φωνή και η ενέργεια του πλήθους: «Καίγεται η χώρα, στερεύει το νερό/ και στη Μεσοχώρα κλέβουν τον ποταμό», «Λύση δεν είναι η εκτροπή/ αλλά του κεφαλαίου η ανατροπή», «Αφήστε τα ποτάμια, αφήστε τα βουνά/ η λεηλασία σας δεν βγάζει πουθενά», «Δεν θέλουν οι εταιρείες προσκύνημα/ κάθε ποτάμι και κίνημα».

Την ίδια ώρα, η Ελλάδα καιγόταν στο βωμό του κέρδους, της «ανάπτυξης» και της κρατικής εγκατάλειψης. Τρεις κάτοικοι της Μεσοχώρας ήταν μεταξύ των θυμάτων στις πυρκαγιές της Πελοποννήσου γεγονός που οδήγησε στη σκέψη να ματαιωθεί η

ενημερωτική εκδήλωση του Σαββάτου 25/8. Τελικά πραγματοποιήθηκε μετά από παρότρυνση των ίδιων των κατοίκων και στην αρχή της τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή στη μνήμη των θυμάτων.

Στην εκδήλωση μίλησαν εκπρόσωποι από το Σύλλογο Κατακλυζομένων Μεσοχώρας, ο Δημήτρης Λυμπουρίδης από την Αιτωλική Εταιρεία Προστασίας Τοπίου και Περιβάλλοντος, ο Γιώργος Χονδρός και ο Νίκος Ιωάννου από την Πανελλαδική Κίνηση ενάντια στην εκτροπή ενώ τοποθετήθηκαν φορείς και οικολογικές ομάδες από όλη την Ελλάδα (μεταξύ άλλων Σύλλογος Προστασίας Αράχθου, Πρωτοβουλία ενάντια στις βλαπτικότητες από την Χαλκιδική, Πρωτοβουλία υπέρ του ελεύθερου κάμπινγκ από την Κρήτη, Ορειβατικός Σύλλογος Αγρινίου, Σύλλογος για την προστασία του Πηνειού ποταμού).

Το τριήμερο κάμπινγκ είχε ξεκινήσει την Παρασκευή 24/8 με την προβολή ντοκιμαντέρ για τις συνέπειες των φραγμάτων στην Κίνα και την ανοιχτή συνέλευση πολιτών στην οποία έγινε ενημέρωση για τις δράσεις και κατατέθηκαν απόψεις για την αντίσταση στο έργο της εκτροπής.

Οι τρεις ημέρες δράσεων ενάντια στην εκτροπή ήταν μία απάντηση στο κλίμα τρομοκρατίας και συκοφάντησης που εξαπέλυσαν όλο το προηγούμενο διάστημα η ΔΕΗ και οι παρατρεχάμενοι της: είναι χαρακτηριστικό ότι κυκλοφορούσαν φήμες για «βάρβαρους αναρχικούς» που θα κατέστρεφαν το χωριό, ενώ σύμφωνα με πληροφορίες «ενοχλήθηκαν» επαγγελματίες της περιοχής που βοήθησαν στη διοργάνωση του κάμπινγκ.

Οι «Κασσάνδρες» διαψεύστηκαν, ο Αχελώος βρήκε συμμάχους, η Μεσοχώρα απέκτησε φίλους αποφασισμένους να παλέψουν για να ανήκει ο άνθρωπος στη φύση, για να πάψει να συμβαίνει το αντίστροφο.

Η «γραμμή 785» δεν έχει ακόμη κατακλυστεί. Αυτό θα συμβαίνει όσο ο Αχελώος ρέει ελεύθερος, όσο οι ζωές μας αναζητούν μέσα από τη φύση το βίωμα της ελευθερίας…

*ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ, τεύχος 36, Σεπτέμβριος

2007

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ
ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΣΥΝΤΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΤΑΚΛΥΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ

Το νερό δεν είναι εμπ
Το νερό ανήκει σε
ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΕΚΤΡ
ΑΧΕΛ
ΤΟΥ
Ούτε μια σταγόνα σε κράτος
3 μέρες ελεύθερο CAMP
24-25-26 ΑΥΓΟΥΣ
ΜΕΣΟΧΩΡΑ ΤΡΙ
ΣΑΒΒΑΤΟ 25/8
Ομιλίες από περιβαλλοντολόγους,
πανεπιστημιακούς καθηγητές
Συναυλία ανεξάρτητων συγκροτημάτων
ROCK, PUNK, JAZZ, FUNK, SKA REGGAE, ΕΝΤΕΧΝΟ
ΚΥΡΙΑΚΗ 26/8
ΔΙΑΔΗΛΩΣΗ
ΑΚΤΙΒΙΣΤΙΚΕΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ
ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΤΡΟΠΗ ΤΟΥ

Εκδήλωση: Ελεύθερες & Δωρεάν Μετακινήσεις στην Πόλη | 25/07

Η Βαβυλωνία και το Διεθνές Ινστιτούτο Κοινωνικής Οικολογίας σας προσκαλούν στην εκδήλωση-συζήτηση με τίτλο:
“Ελεύθερες & Δωρεάν Μετακινήσεις στην Πόλη: Προοπτικές και Τρόποι Υλοποίησης”

Ομιλητές:
Γιώργος Δαρεμάς (Διδάκτωρ Κοινωνικής και Πολιτικής θεωρίας παν/μιο Sussex, Δίκτυο Πολιτών Ηρακλείου)
Κώστας Φωτεινάκης (Φίλοι της Φύσης)
Yavor Tarinski (περ. Βαβυλωνία, TRISE)

Στο **Συνεργατικό Καφενείο Περιμπανού** (Γ. Χατζηδάκη 9 – Άνω Πατήσια) την **Τετάρτη 25 Ιουλίου** στις 20:00.

Στην εκδήλωση θα παρουσιαστούν προτάσεις για την υλοποίηση της ελεύθερης μετακίνησης με τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς στις πόλεις καθώς και θετικά παραδείγματα πόλεων με ελεύθερη μετακίνηση στην Ευρώπη και τον κόσμο. Πώς μπορεί να πραγματοποιηθεί μία τέτοια μετάβαση εν μέσω μίας συγκυρίας όπου το σύστημα ελέγχου των εισιτηρίων όλο και αυστηροποιείται; Ποια η σημασία της δικτύωσης και των συλλογικών αντιστάσεων; Το δικαίωμα στη μετακίνηση ανήκει στη σφαίρα των κοινών αγαθών και αποτελεί κομμάτι των γενικότερων διεκδικήσεων για δημοκρατικές και οικολογικές πόλεις.

Στη συζήτηση θα εξετάσουμε πώς η ίδια η ζωή μιας πόλης εξαρτάται άμεσα από την οικολογική αλλά και την κοινωνικο-οικονομική διάσταση της ελεύθερης μετακίνησης.

Τετάρτη 25 Ιουλίου και ώρα 20.00

Εκδήλωση-Συζήτηση
Ελεύθερες & Δωρεάν Μετακινήσεις στην Πόλη: προοπτικές και τρόποι υλοποίησης

Ομιλητές:

Γιώργος Δαρεμάς (Διδάκτωρ Κοινωνικής και Πολιτικής Θεωρίας παν/μιο Sussex, Δίκτυο Πολιτών Ηρακλείου)
Κώστας Φωτεινάκης (Φίλοι της Φύσης)
Yavor Tarinski (περ. Βαβυλωνία, TRISE)

Συνεργατικό Καφενείο Περιμπανού
Γ. Χατζηδάκη 9 – Άνω Πατήσια

Διοργάνωση:

Περιοδικό Βαβυλωνία babylonia.gr
Διεθνές Ινστιτούτο Κοινωνικής Οικολογίας trise.org

Διοργάνωση:

Περιοδικό Βαβυλωνία & Διεθνές Ινστιτούτο Κοινωνικής Οικολογίας (TRISE)

Ζούμε Χαρές Αναζητώντας Νίκες

Ελιάνα Καναβέλη

Στιγμές σεξισμού αλλά και αντισεξισμού στο παγκόσμιο κύπελλο

Μέρες Μουντιάλ. Αγώνες, άγχος, στοίχημα, απογοήτευση, χαρά, νίκη, ήττα αλλά και σεξισμός. Το ξέρω, κάποιοι θα πουν με το που θα διαβάσουν την πρώτη γραμμή: «αμάν πια, παντού βλέπετε σεξισμό» και θα παρατήσουν το κείμενο γιατί α) έχουν κουραστεί με την επισήμανση του σεξισμού παντού, β) δεν βλέπουν σεξισμό, γ) δεν τους ενδιαφέρει, δ) βαριούνται.

Γι’ αυτούς που δεν ανήκουν στις παραπάνω κατηγορίες και εντοπίζουν ένα ενδιαφέρον σε αυτή την επισήμανση, θα ακολουθήσει η αναφορά σε κάποιες από τις όψεις τους σεξισμού αναφορικά με το παγκόσμιο κύπελλο ποδοσφαίρου, οι οποίες βέβαια είναι δυνατόν να εντοπιστούν και σε άλλα μεγάλα αθλητικά γεγονότα, σε μια προσπάθεια όχι να κατακεραυνωθεί το παγκόσμιο κύπελλο, μιας και η γράφουσα το παρακολουθεί και της αρέσει το ποδόσφαιρο, αλλά σε μια προσπάθεια το ποδόσφαιρο να λειτουργήσει ως ένα μέσο αμφισβήτησης και ξεπεράσματος του σεξισμού. Δύσκολο; Έτσι δείχνουν τα γεγονότα. Εμείς όμως θα παλεύουμε να αλλάξουμε τους όρους και τους συσχετισμούς, γιατί η χαρά του ποδοσφαίρου και του αθλητισμού γενικά δεν έχει φύλο και «σύνορα» και ναι, είναι και δική μας!

Όπως κάθε μεγάλη αθλητική διοργάνωση, έτσι και το παγκόσμιο κύπελλο συγκεντρώνει εκατομμύρια θεατές, άνδρες και γυναίκες. Η αντίληψη όμως ότι το ποδόσφαιρο δεν αρέσει στις γυναίκες είναι παγιωμένη. Στο ραδιόφωνο, συγκεκριμένα το Πρώτο

Πρόγραμμα της ΕΡΤ και την εκπομπή «Ισορροπίες και Ανισορροπίες», ο παρουσιαστής της εκπομπής αμφισβήτησε το γεγονός ότι και κορίτσια βλέπουν ποδόσφαιρο και, όταν η συμπαρουσιάστριά του επέμεινε, απάντησε «καλά, καλά, ας προχωρήσουμε παρακάτω και ας δώσουμε τον λόγο στον "ειδικό"». Επρόκειτο για έναν έμπειρο αθλητικογράφο της ΕΡΤ, ο οποίος την απαξίωσε και υπονόησε ουσιαστικά ότι αυτό δεν αληθεύει. Εντέλει, ας ακούσουμε έναν άνδρα που ξέρει να μας πει. Σαφέστατα εδώ το ποδόσφαιρο και το γήπεδο, παρόλη την εικόνα της τηλεόρασης που δείχνει και γυναίκες στις κερκίδες, αλλά και γυναίκες να μιλάνε για αυτό, θεωρείται αδιαπραγμάτευτα «αρσενικό» έδαφος, το οποίο δεν μπορεί να «μαγαριστεί» από γυναίκες.

Παρακολουθώντας έναν αγώνα ποδοσφαίρου, στο ημίχρονο βλέπω τη διαφήμιση του Sportingbet[1], που δείχνει δύο κυρίους, ντυμένους χειμωνιάτικα μέσα σε ένα τρένο να μας πληροφορούν ότι πάνε στη Ρωσία για να παρακολουθήσουν το παγκόσμιο κύπελλο. Ακολουθεί ο διάλογος:

—Περάστε αγαπητέ! Το ταξίδι μέχρι την Ρωσία θα είναι μακρύ! Δεν βλέπω την ώρα. Μπάλα, μπάλα και όμορφα κορίτσια! Σσσ!

Στη συνέχεια τον δείχνει να προσπαθεί να κατεβάσει τις περσίδες στο παράθυρο χωρίς να τα καταφέρνει. Τον ρωτάει ο άλλος:

—Προτιμάτε τις περσίδες;

—Προτιμώ (με έμφαση ειπωμένο) τις Ρωσίδες.

Και αμέσως ξεσπάνε σε γέλια.

Από την παραπάνω διαφήμιση σαφώς κρατάμε τη φράση: «μπάλα, μπάλα και όμορφα κορίτσια. Σσσ» και τη φράση: «προτιμώ τις Ρωσίδες». Το ποδόσφαιρο μέσα από την παραπάνω διαφήμιση γίνεται αντιληπτό και ορατό μέσα από την ανδρική ματιά, η οποία αντικειμενοποιεί τη γυναικεία υπόσταση και την αντιμετωπίζει ως μέσο ικανοποίησής της, ακριβώς όπως η μπάλα —

θηλυκά βλέπεις και τα δυο!

Εξάλλου, οι γυναίκες με ρωσική καταγωγή συνήθως αντιμετωπίζονται με αυτόν τον τρόπο, που τις μεταχειρίζεται και τις αντιλαμβάνεται ως σεξουαλικά αντικείμενα. Το κυρίαρχο σεξιστικό αφήγημα για αυτές, διαχρονικό και από ό,τι φαίνεται παγκόσμιο, τις παρουσιάζει ως πολύ όμορφες, σέξυ, καυτές κ.ά. Άλλωστε οι γυναίκες ρωσικής καταγωγής και γενικότερα οι γυναίκες από το ανατολικό μπλοκ θεωρούνται ως «κλέφτες» των Ελλήνων οικογενειαρχών. Επιπλέον, υπάρχει και μια συνενοχή που δείχνει ακριβώς αυτήν την αντίληψη όταν ο ένας από τους δύο πρωταγωνιστές κάνει την χειρονομία της σιωπής: «σσσς». Δείχνει ενδεχομένως μια πράξη όχι κοινωνικά αποδεκτή: η διασκέδαση με τις γυναίκες αυτές θα γίνει σε ένα πλαίσιο πέραν των αποδεκτών συμπεριφορών και κρυφά από τις συζύγους τους.

Η συγκεκριμένη διαφήμιση μας ωθεί στη σύνδεση με τον σεξοτουρισμό, ο οποίος υπάρχει και ανθεί όπου υπάρχει τουρισμός. Τα μεγάλα αθλητικά γεγονότα αποτελούν ένα «γόνιμο» έδαφος για την πορνεία αλλά κυρίως για την παράνομη διακίνηση γυναικών και παιδιών προκειμένου να ικανοποιηθούν οι σεξουαλικές ανάγκες και απαιτήσεις των τουριστών (Lenskyj, 2013). Οι διακινητές ακολουθούν τις επιταγές της αγοράς, σύμφωνα με τις οποίες όπου υπάρχει ανάγκη υπάρχει και ζήτηση, και γι’ αυτόν τον λόγο εστιάζουν κατά κύριο λόγο σε πλήθη ανδρών που παρακολουθούν αθλητικά γεγονότα.

Γι’ αυτόν ακριβώς τον λόγο πριν από κάθε τέτοιο μεγάλο αθλητικό γεγονός διεξάγεται μια anti-trafficking καμπάνια, προκειμένου να ενημερώσει το κοινό και ιδιαίτερα τους άνδρες. Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι οι καμπάνιες αυτές λαμβάνουν χώρα στην πραγματικότητα για τα μάτια του κόσμου, με την έννοια ότι δεν έχουν και πολύ μεγάλη επίδραση και απήχηση. Κάτι τέτοιο όμως δεν συνέβη στη Ρωσία, ούτε καν για τα μάτια του κοσμου. Το ρωσικό κράτος δεν έχει νομοθεσία που να αντιμετωπίζει το trafficking, με αποτέλεσμα το παγκόσμιο κύπελλο στη Ρωσία να εμφανίζεται ως ευκαιρία πλουτισμού για τους διακινητές. Αναζητώντας περισσότερα στοιχεία για αυτή την

κρατική πολιτική διαπίστωσα ότι η Ρωσία κατατάσσεται στη 16η θέση στη διακίνηση ανθρώπων μεταξύ όλων των χωρών, ενώ σήμερα υπολογίζεται ότι πάνω από ένα εκατομμύριο άνθρωποι ζουν σε καθεστώς δουλείας στη συγκεκριμένη χώρα[2]. Τα συγκεκριμένα δεδομένα αντικατοπτρίζουν με τον καλύτερο τρόπο το τι συμβαίνει στη Ρωσία.

Μια ακόμη έμφυλη και σεξιστική διάσταση που εντοπίζεται στο παγκόσμιο κύπελλο είναι ότι οι γυναίκες δημοσιογράφοι που καλύπτουν το συγκεκριμένο αθλητικό γεγονός, αν και επισημαίνεται ο αναβαθμισμένος ρόλος τους στη συγκεκριμένη διοργάνωση[3], είναι αριθμητικά πολύ λιγότερες από τους άνδρες συναδέλφους τους[4] και όσες βρίσκονται εκεί αρκετά συχνά υφίστανται σεξιστικά σχόλια αλλά και επιθέσεις, περισσότερες από κάθε φορά[5]. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, που δεν είναι βέβαια το μοναδικό, είναι η δημοσιογράφος Julieth González Therán[6], της *Deutsche Welle*, η οποία καθώς έκανε ανταπόκριση από τη Ρωσία δέχθηκε επίθεση από έναν άνδρα, που της έπιασε το στήθος και τη φίλησε στο μάγουλο.

Οι γυναίκες αθλητικογράφοι είναι συχνά θύματα σεξιστικών επιθέσων, ιδιαίτερα στην Βραζιλία, και γι’ αυτόν τον λόγο κάποιες γυναίκες αθλητικογράφοι οδηγήθηκαν στη δημιουργία μιας ομάδας, η οποία ξεκίνησε μια καμπάνια με το σύνθημα **#DeixaElaTrabalhar** (άφησέ την να κάνει τη δουλειά της)[7]. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το να κάνεις τη δουλειά σου δεν είναι αυτονόητο και εύκολο σε ένα πεδίο που θεωρείται «ανδρικό», ακόμα και αν βρισκόμαστε στο 2018 και όχι στο 1920.

Σε αυτά θα προσθέσω μόνο μια ακόμα στιγμή έμφυλης διάστασης του ποδοσφαίρου. Αυτή κατά την οποία κάποιος εντυπωσιάζεται (λες και είμαι πυρηνικός φυσικός) όταν διαπιστώνει ότι γνωρίζω από ποδόσφαιρο. Το ποδόσφαιρο είναι ταυτισμένο βαθιά στο υποσυνείδητο των ατόμων ως μια «ανδρική» υπόθεση κι ως ένα καταφύγιο της βίωσης και της επιβεβαίωσης του ανδρισμού τους. Το γήπεδο όμως λαμβάνει χώρα σε δημόσιο χώρο και ο δημόσιος χώρος ανήκει σε όλους και όλες, ανεξαρτήτως φύλου, φυλής,

εθνικότητας, σεξουαλικότητας. Το γήπεδο είναι ένα εύφορο πεδίο άσκησης πολιτικής και το ποδόσφαιρο μπορεί να προσφέρει χαρά σε όλους και όλες δίχως διαχωρισμούς και περιορισμούς.

Το να βρίσκεσαι σε έναν χώρο που θεωρείται «ανδρικός» είναι σημαντικό γιατί καταρρίπτεις στην πράξη στερεότυπα και προκαταλήψεις. Ακόμα και αν ασχολούνται με τις «καυτές» της εξέδρας, με τις γυναίκες σπίκερ που «ουρλιάζουν», τις «άμπαλες», τις «δήθεν» γνώστριες του ποδοσφαίρου, παραβλέπουν ότι οι γυναίκες βρίσκονται στο γήπεδο, στον ίδιο χώρο με αυτούς, με πολλαπλούς ρόλους και μοιράζονται τις ίδιες χαρές, τις λύπες, τις απογοητεύσεις, την επιτυχία και την αποτυχία και εκεί οι εμφύλοι ρολοι καταρρίπτονται και αυτό ναι, είναι νίκη!!

Αναφορές:

– Lenskyj, H. (2013). Gender politics and the Olympic industry. Basingstoke, Hampshire, New York: Palgrave Macmillan.

– Pfister, G. & Pope, S. (επιμ.) (2018). Female football players and fun: introducing into a man’s world. Λονδίνο: Palgrave Macmillan

Σημειώσεις:

[1] https://www.youtube.com/watch?v=qoy3lYXLb9k
[2]https://www.wilsoncenter.org/blog-post/stage-for-human-trafficking-the-world-cup-russia
[3] https://www.bbc.co.uk/news/education-44553707
[4]Σύμφωνα με τα στατιστιστικά στοιχεία της FIFA, από τους 16.000 διαπιστευμένους δημοσιογράφους που καλύπτουν το παγκόσμιο κύπελο, μόνο το 14% είναι γυναίκες.
[5] https://time.com/5329361/sexism-harassment-world-cup/

[6]https://www.dw.com/pt-br/rep%C3%B3rter-da-dw-%C3%A9-agarrada-em-transmiss%C3%A3o-na-r%C3%BAssia/av-44242994
[7] https://www.youtube.com/watch?v=omrrIFeCTLQ

Πηγή: Kaboom

Πολιτικός Λόγος & Ποδόσφαιρο: Το Πείραμα της Αυτοδιαχείρισης | B-FEST 7 (Βίντεο)

Πολιτικός Λόγος & Ποδόσφαιρο: Το Πείραμα της Αυτοδιαχείρισης. Παρακάτω το βίντεο της ομιλίας και της συζήτησης που έλαβε χώρα στις 25 Μαϊου 2018 στα πλαίσια του B-FEST 7.

Εισηγητές:
Μάκης Διόγος (αθλητικός δημοσιογράφος)
Πάνος Παπαγεωργίου (περ. Βαβυλωνία)
Στη συζήτηση συμμετέχουν μέλη αυτοοργανωμένων ομάδων αλλά και απλοί φίλαθλοι.

Video by **omniatv**, Αντώνης Δημόπουλος

[youtube id="JmblOgidJ9A"]

Είναι ο Φεμινισμός το Κίνημα της Εποχής; | B-FEST 7 (Βίντεο)

Συζήτηση για την Ατζέντα που Διαμορφώνουν το #metoo & τα Κινήματα Πολιτικοποιήσης της Έμφυλης Βίας: «Είναι ο Φεμινισμός το Κίνημα της Εποχής;». Παρακάτω το βίντεο της ομιλίας και της συζήτησης που έλαβε χώρα στις 25 Μαϊου 2018 στα πλαίσια του B-FEST 7.

Εισηγήσεις:
Λίνα Θεοδώρου (ομάδα Κιουρί@)
Parvus Princeps (ακτιβιστής)
Ελιάνα Καναβέλη (διδάκτωρ κοινωνιολογίας, περ. Βαβυλωνία)

Video by **omniatv**, Αντώνης Δημόπουλος

[youtube id=”YJ7-BRYNtN8″]

RECLAIM
YOUR FUTURE

Η Πόλη στα Μυθιστορήματα του Κώστα Σβόλη

Γιάννης Κτενάς

Η σημερινή μου παρουσία εδώ ακροβατεί ανάμεσα στην ευγένεια και την αγένεια ή ίσως το θράσος. Δέχτηκα την πρόσκληση γιατί μου αρέσουν πολύ τα βιβλία του Κώστα, αλλά και γιατί τον συμπαθώ πολύ προσωπικά· όταν λοιπόν μου ζήτησε, στο πλαίσιο του B Fest, κοιτώντας με σαν τον ήρωά του τον Αρκούδο, να μιλήσω στη σημερινή εκδήλωση, δεν μπόρεσα να πω όχι – κάτι τέτοιο θα παραήταν αγενές. Ήθελα εξάλλου να βρεθώ στο ίδιο πάνελ με τον Φιλήμονα, καθώς, παρότι τον διαβάζω και τα λέμε συχνά πυκνά, δεν είχαμε μιλήσει ποτέ μαζί σε εκδήλωση.

Από την άλλη, καθώς δεν έχω ξαναμιλήσει ποτέ σε εκδήλωση για λογοτεχνικό έργο –να το θράσος: ο Φιλήμονας έχει γράψει ολόκληρα βιβλία σχετικά–, νιώθω μια αμηχανία και σκέφτομαι ότι ίσως τελικά αποδειχτώ αγενής, σπαταλώντας τον χρόνο όλων χωρίς να το θέλω. Ζητώ λοιπόν εκ των προτέρων την κατανόηση και την επιείκειά σας.

Ακριβώς επειδή δεν ήξερα πώς συμπεριφέρεται κανείς ως ομιλητής σε μια παρουσίαση μυθιστορήματος –τι κάνεις: λες εντελώς γενικά πράγματα; Τότε όμως πού έγκειται η βιβλιοπαρουσίαση; Ή μήπως αποκαλύπτεις τι γίνεται στο βιβλίο, οπότε και σε κυνηγάει ο εκδότης για το spoiler που έκανες;–, σκέφτηκα να εκθέσω κάποια στοιχεία για το περιβάλλον μέσα στο οποίο διαδραματίζεται το λογοτεχνικό –και ίσως όχι μόνο– έργο του Κώστα, να ανασυγκροτήσω κάποιες ψηφίδες από το σύμπαν μέσα στο οποίο κινούνται οι ήρωές του, τόσο αυτοί του πρώτου μυθιστορήματος, του ***Μαζί τους***, όσο και αυτοί του ***Δικαιώματος των Νεκρών***, το οποίο παρουσιάζουμε σήμερα. Και αυτό το σύμπαν

δεν είναι άλλο από το σύμπαν της πόλης, το αστικό σύμπαν. Επομένως, αν θέλαμε να είμαστε επίσημοι, θα λέγαμε ότι το θέμα μας είναι: «Η πόλη στα μυθιστορήματα του Κώστα Σβόλη». Η πόλη είναι τόσο σημαντική για τον λογοτεχνικό κόσμο του Κώστα, που ήδη στην πρώτη παράγραφο του πρώτου μυθιστορήματός του αναφέρεται δύο φορές.

Η πόλη, λοιπόν. Η πόλη με τις στοές της, τις καβάτζες της, τα παλιατζίδικα και τα υπόγεια δισκάδικά της, τις παιδικές χαρές της, τις πλατείες της – και μάλιστα τις πλατείες της με το *γαρμπίλι*. Το γαρμπίλι, το ψιλό χαλίκι δηλαδή, είναι μια λέξη που έμαθα από τα βιβλία του Κώστα. Κι αυτός είναι για μένα ένας πρώτος λόγος για να αγαπήσει κανείς έναν λογοτέχνη: το να του μάθει μια καινούρια λέξη. Όχι όμως μια λέξη δύσκολη ή επιτηδευμένη, αλλά μια λέξη λαϊκή, η οποία μπορεί να έρθει και να κουμπώσει με ένα μάγμα βιωμάτων και αναμνήσεων.

Συνεχίζω: σημαντικό μέρος της πόλης του Σβόλη είναι τα καφενεία και τα μεζεδοπωλεία. Ορισμένες από τις πιο σημαντικές συναντήσεις για την προώθηση της πλοκής γίνονται μέσα σε καφενέδες και ταβερνάκια, όπου οι ήρωες, πάνω από τον καπνό των τσιγάρων τους και τρώγοντας παραδοσιακά πιάτα, ανταλλάσσουν ατάκες και πληροφορίες – χαρακτηριστική εδώ η συνάντηση του φοβερού δημοσιογράφου Πέτρου με τον Λεό στο *Δικαίωμα των Νεκρών*.

Μέσα από την περιγραφή αυτών των συναντήσεων, ο Κώστας βρίσκει την ευκαιρία να αναφερθεί και στην κουζίνα των μαγαζιών της πόλης: στα μεζεδοπωλεία πρόκειται για κοχλιούς, απάκι, μαραθόπιτα, μαστέλο, τσίπουρο και ρακή· άλλες φορές, οι ήρωες του τρώνε πεϊνιρλί στο όρθιο, ή ακόμη, πολύ απλά, σουβλάκι με μπίρα στο σπίτι. Μας θυμίζει έτσι τη μεγάλη παράδοση των ιταλών και γάλλων αστυνομικών μυθιστοριογράφων, του Καμιλλέρι λόγου χάρη, που περιγράφουν επιμελώς τα τοπικά φαγητά που γεύονται οι ήρωές τους, ίσως γιατί γνωρίζουν ότι η τροφή είναι ένα βασικό συστατικό του ευρύτερου ανθρώπινου και κοινωνικού σύμπαντος.

Το δικαίωμα των νεκρών, Κώστας Σβόλης, Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων, Μάρτιος 2018, 208 σελ.

Άλλη μια σημαντική ψηφίδα της πόλης είναι φυσικά τα μπαρ. Και εδώ ο Σβόλης χειρίζεται το θέμα με μαεστρία. Σκηνοθετεί στιγμιότυπα των βιβλίων του μέσα στα μπαρ με τους καπνούς τους, τις μουσικές τους, τα ποτά τους, τα «ρεμαλάκια» τους, όπως γράφει. (Πρέπει μάλιστα να πω σε αυτό το σημείο, μιας και μιλάμε για τα μπαρ, ότι τα μυθιστορήματα του Σβόλη με επηρέασαν και προσωπικά, καθώς αφότου τα διάβασα, άρχισα να πίνω Famous Grouse και να το λέω «πέρδικα», ίσως επειδή, συνειδητά ή ασυνείδητα, ήθελα να μοιάσω με τον ήρωά του, τον Λεό. Είναι όμως και αυτό χαρακτηριστικό του πώς σε αλλάζει η λογοτεχνία, δεν είναι; Όπως στο νουάρ, που όλοι καπνίζουν…)

Μιλώντας για τα μπαρ, ο Σβόλης παρουσιάζει με ιδιαίτερη ευαισθησία, και αυτό μου άρεσε πολύ, τις μπαργούμεν. Έρχεται έτσι κοντά στον Tom Waits, με το «Invitation to the blues» και σε δύο σπουδαίους έλληνες μουσικούς, επίσης εραστές της πόλης, τον Φοίβο Δεληβοριά, με το τραγούδι «Χάλια» και τον Νικήτα Κλιντ, με το τραγούδι «Αρτίστα» – μιλάνε για σερβιτόρες βέβαια αυτοί, αλλά είναι περίπου το ίδιο.

Οι μπαργούμεν, αυτά τα πλάσματα που είναι ταυτοχρόνως τόσο προσβάσιμα και τόσο απρόσιτα, τόσο οικεία αλλά και τόσο άγνωστα, παίζουν σημαντικό ρόλο στα μυθιστορήματα του Κώστα, και δεν μπορώ να μη σκεφτώ ότι αυτό έχει κάποια σχέση με την ιδιοτυπία του ρόλου τους, του επαγγέλματός τους, του λειτουργήματός τους. Η Μαρίνα στο *Μαζί τους* και η Βάσω στο *Δικαίωμα των Νεκρών*, μπλεγμένες σε όμορφες και αδιέξοδες καταστάσεις με τον Λεό, αυτόν τον κινηματογραφικό ήρωα που λατρεύει τον Νικολαΐδη και που εμφανίζεται και στα δύο βιβλία, είναι και οι δύο μπαργούμεν.

Διαβάζω ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα για τη Βάσω:

> *Δούλευε πάντα πίσω από την μπάρα, σαν να ήταν η ασπίδα της και ταυτόχρονα ο τόπος συνάντησης με όλους αυτούς τους νυχτόβιους τύπους, ένας κόσμος βουτηγμένος στις αναθυμιάσεις του αλκοόλ, στην επιτήδευση και στους κώδικες των απροσάρμοστων σκιών που εξαφανίζονται με το φως της μέρας. Αυτή η αναγκαία απόσταση της επέτρεπε να σου σερβίρει το ποτό σαν να σου πετούσε ένα σωσίβιο σωτηρίας, θ' αντέξουμε κι αυτό το βράδυ, όσο για το πρωί ποιος ξέρει… Αυτό το τραπέζι, που σε ενώνει και οριοθετεί, πόσες και πόσες φορές δεν το είχαν αναφέρει όταν φιλονικούσαν για την Άρεντ. Την απόπαιρνε γιατί, όπως θεωρούσε τότε, είχε την τάση να παραβλέπει την αταξική οπτική της Άρεντ, αλλά η αλήθεια ήταν πως του είχε λείψει εκείνο το κοινό τους τραπέζι.*
>
> *(Το δικαίωμα των νεκρών, σ. 64)*

Προτού προχωρήσω, και μιας και αναφέρθηκα λίγο στη μουσική, η οποία διατρέχει τα μπαρ αλλά και γενικότερα τα βιβλία του Κώστα, να σημειώσω παρεμπιπτόντως την αγάπη που απ' ό,τι φαίνεται μοιραζόμαστε για δύο τραγουδοποιούς, τον Σαββόπουλο και τον θανάση Παπακωνσταντίνου. Χαρακτηριστική είναι η σκηνή που ο ήρωας του Κώστα περπατάει μέσα στην πόλη παραφράζοντας τους στίχους της «Δημοσθένους Λέξεως» του Σαββόπουλου, αλλά και οι αναφορές στο «Παλιά πληγή» και το «San Michele» του

θανάση. Πλάι στους ροκ ήχους των Doors, των White Stripes και άλλων, που αποτελούν το ηχητικό χαλί των βιβλίων, οι μουσικές των τραγουδοποιών και των ρεμπετών παίζουν και αυτές τον ρόλο τους.

***

Τώρα, σε άλλο κλίμα, κάτι που βρήκα ενδιαφέρον είναι μια διαφορά ανάμεσα στο πρώτο και το δεύτερο μυθιστόρημα του Κώστα. Στο *Μαζί τους* τα διάφορα σημεία της πόλης δεν ονοματίζονται ρητά και πρέπει να είσαι έμπειρος ή έστω επαρκής Αθηναίος για να τα πιάσεις. Έτσι, ο Λυκαβηττός ονομάζεται «ο μεγάλος λόφος», το Κολωνάκι «η αριστοκρατική γειτονιά», τα σκαλιά του Άη Νικόλα στην Ασκληπιού «σκαλιά του Αγίου». Αντιθέτως, στο *Δικαίωμα των Νεκρών*, οι περιοχές και τα μέρη προσδιορίζονται με το όνομά τους. Έτσι βλέπουμε τον Ιπποπόταμο, όπου δουλεύει η Βάσω, το Εν δελφοίς, το Ζόναρς, τον Αλιγάτορα, τον Λουμπαρδιάρη, αλλά και το μετρό του Χολαργού, το Νομισματοκοπείο, το Κάτω Χαλάνδρι, το Κοντόπευκο, την Πεντέλη. Η πόλη λοιπόν στο *Δικαίωμα των Νεκρών* ονοματίζεται και επεκτείνεται, για να περιλάβει και τα προάστιά της, τα οποία επίσης περιγράφονται πετυχημένα.

> *Πάρκαρε το Niva στη λεωφόρο Μεσογείων στο ύψος του Νομισματοκοπείου και προχώρησε με τα πόδια κανά χιλιόμετρο πάνω στη λεωφόρο, αγόρασε καπνό και μερικά κουτάκια μπίρα από έναν αγουροξυπνημένο περιπτερά, που δεν είχε προλάβει καλά καλά να σηκώσει τα ρολά. Έστριψε και άρχισε τα ζικ ζακ μέσα στα στενά, μουσκεμένα από την υγρασία που στάζανε οι βελόνες των πεύκων, μια μυρωδιά από καμένο ξύλο έδινε στο προάστιο χωριάτικη νότα.*
>
> *(Το δικαίωμα των νεκρών, σ. 67)*
>
> *Αποφάσισε να πάει με τα πόδια από το Κοντόπευκο, όπου έμενε ο Πέτρος, μέχρι το σπίτι του, τα δέντρα στάζανε από μια ξαφνική βροχή που δεν πρόλαβε να δει, μικρές λακκούβες με νερό ήταν διάσπαρτες στους κακοσυντηρημένους δρόμους, γατιά περνάγανε*

βιαστικά και χώνονταν κάτω από τα παρκαρισμένα αμάξια, καμία ανθρώπινη παρουσία δεν είχε κάνει ακόμα την εμφάνισή της.

(Το δικαίωμα των νεκρών, σ. 87)

Έχοντας ζήσει τα εφηβικά μου χρόνια στο Κοντόπευκο, και τριγυρίζοντας πρόσφατα εκεί μετά από ένα ξενύχτι, μπορώ να επιβεβαιώσω ότι αυτά τα μέρη έχουν μια άλλη μουσική, μια άλλη ποίηση, την οποία ο Κώστας συλλαμβάνει πολύ καλά, μιλώντας γι' αυτό το κάπως αγροτικό στοιχείο και για τις γάτες που εξαφανίζονται κάτω από τα σταθμευμένα αυτοκίνητα.

Και οφείλω να πω ότι όσο μου άρεσε η κατονομασία περιοχών και μαγαζιών που γνωρίζω και όπου έχω πάει –ένιωθα επιτέλους σαν τους τυχερούς ιταλούς ή γάλλους αναγνώστες που καταλαβαίνουν βιωματικά ποια είναι και τι σημαίνει η τάδε ή η δείνα πλατεία στην οποία κινείται ο ντετέκτιβ τους, χωρίς να χρειάζεται να γυρίσουν στις πίσω σελίδες για να διαβάσουν τις σημειώσεις του μεταφραστή– άλλο τόσο μου άρεσε και η ασάφεια του *Μαζί τους*, καθώς μου επέτρεπε να αναδημιουργήσω την πόλη μέσα στο μυαλό μου. Μιλάω ειλικρινά, το μέρος που αγοράζουν προς το τέλος του *Μαζί τους* οι ήρωες, το έχω τοποθετήσει με τον νου μου ψηλά στην Μπενάκη, και κάθε φορά που πρέπει να πάω στου Στρέφη, σκέφτομαι «θα περάσεις το μπαρ του Σβόλη και αμέσως μετά θα κάνεις αριστερά». Το ίδιο συμβαίνει και με την πίσω αυλή του σπιτιού του Λεό – ο οποίος για κάποιο λόγο, ο Κώστας μόνο ξέρει τι μεσολάβησε, από εκεί που έμενε στου Γκύζη στο πρώτο βιβλίο, στο δεύτερο μένει στο Κάτω Χαλάνδρι. Νιώθω ότι ξέρω πολύ καλά πού είναι, την έχω τοποθετήσει νοερά στην οδό Χαραυγής, δίπλα στο σπίτι ενός φίλου μου και κάθε φορά που περνάω αναρωτιέμαι τι να κάνει τώρα ο Λεό.

Αυτό δεν είναι άλλο ένα χαρακτηριστικό της τέχνης που μας αρέσει; Ότι αναπλάθει την πραγματικότητα ή μάλλον ότι γίνεται μέρος, όχι λιγότερο πραγματικό, της πραγματικότητας; Όπως το Κολωνάκι δεν είναι πια για μένα το ίδιο μετά τον Σκύλο τον Βαγγέλη του Δεληβοριά, έτσι και τα Εξάρχεια, το

Νομισματοκοπείο και η Πεντέλη, μέρη με τα οποία έχω μια βιωματική επαφή, μεταλλάχθηκαν πλέον ουσιωδώς για μένα μέσα από τα μυθιστορήματα του Κώστα.

***

Οδεύοντας σιγά σιγά προς το κλείσιμο, πρέπει νομίζω να τονίσω ότι η πόλη του Σβόλη είναι επίσης μια πόλη της κρίσης, της σύγχρονης κρίσης. Η μιζέρια και η απελπισία των κατοίκων αναφέρονται συχνά πυκνά, μαζί με τα μαγαζιά που κατεβάζουν ρολά και τις μεγάλες πινακίδες «ενοικιάζεται» που κρέμονται από τα άλλοτε κραταιά γραφεία των εταιρειών στα φρικώδη γυάλινα κτίρια της Συγγρού.

Αυτή η κρίση κάνει να αναδυθούν, ή ίσως απλώς να γίνουν ορατές, οι μεγάλες αντιφάσεις της πόλης. Από τη μία η εντατικοποίηση της εργασίας, η παρακολούθηση των ντελιβεράδων μέσω GPS, το gentrification, η βεβιασμένη διασκέδαση του Κολωνακίου, οι άγριες φάτσες των βασανιστών φυλάκων της τάξης, η ακροδεξιά – μια ακροδεξιά μοντέρνα, που θέλει να ξεπεράσει τη γραφικότητα και να συνδεθεί με τις νέες ιδέες για το leadership, την αυτοδημιουργία, την αγορά, την πολιτισμική ηγεμονία και να αναπτύξει στρατηγικούς στόχους για τη διαχείριση των πληθυσμών. Και από την άλλη η ανθρωπιά, η αυθόρμητη αλληλεγγύη των άγνωστων ανθρώπων στο μετρό που σου πασάρουν το όχι ακόμη ληγμένο εισιτήριο με ένα συνωμοτικό κλείσιμο του ματιού, οι λαϊκοί άγραφοι κώδικες των απλών ανθρώπων που σου βάζουν ένα πιάτο φαΐ και που, άπαξ και βρουν νόημα στην εργασία τους, καμαρώνουν για τα δημιουργήματα των χεριών τους, η συντροφικότητα, η πολιτική δράση.

> *Οι γειτονιές έστεκαν αμήχανες και μπερδεμένες απέναντι στις αλλαγές που συνέβαιναν σ' αυτή τη μητρόπολη της νοτιοανατολικής Ευρώπης. Εκεί που άρχιζαν να ερημώνουν από τους κατοίκους τους που αναζητούσαν μια καλύτερη ποιότητα ζωής στα προάστια με τις καινούργιες οικοδομές, εκεί και γέμιζαν από τους μετανάστες, που σιγά σιγά προσπαθούσαν να δώσουν στη ζωή τους τη σταθερότητα και τη σιγουριά*

μονιμότερης στέγης και δουλειάς. Και μετά, πάλι γίνονταν έρμαια της ανάπλασης, με δεκάδες μπαρ και μοδάτα νεολαιίστικα φαγάδικα στη θέση των παραδοσιακών καφενείων, των παλιών ψιλικατζίδικων και των άλλων μικρομάγαζων, με τις ανακατασκευές των παλιών σπιτιών και την εκτόξευση των ενοικίων, μέχρι να έρθει η οικονομική κρίση και να κατεβάσει τα ρολά στην ευδαιμονία του μεγάλου διασκεδαστηρίου.

Τώρα, οι γειτονιές αυτές παρακμάζανε έχουντας στα σπλάχνα τους ανακατεμένα τα απομεινάρια όλων αυτών των αντιφάσεων. Δίπλα στα παππούδια με το δυάρι στις μονοκόμματες γιγάντιες πολυκατοικίες και στους μετανάστες που άραζαν έξω από τα κόλιν σέντερ με μια μπύρα στο χέρι έβλεπες τους γκαλερίστες που είχαν επενδύσει σε παλιά γκαράζ να κοιτάζουν τον «χώρο τους» ολότελα χαμένοι.

(Μαζί τους, σ. 20-21)

Αντιφάσεις, της πόλης, λοιπόν. Ξέρω πολύ καλά ότι ο Κώστας θέλει να βουτήξει μέσα σε αυτές τις αντιφάσεις, αφού πιστεύει, όπως κι εγώ, ότι εκεί βρίσκεται η άγρια ομορφιά της πόλης και ότι από αυτές τις αντιφάσεις φτιάχνεται η πραγματική, η μη θολωμένη μέσα από το πρίσμα της ιδεολογίας ζωή.

Κλείνοντας, μετά από όλη αυτή την ενασχόληση με το αστικό σύμπαν, δεν είναι τυχαίο ότι ακριβώς μέσα από την πόλη αναδύεται και ένα νέο πολιτικό πρόταγμα για τον Κώστα, που έχει να κάνει με τη σύνδεση με τη γειτονιά και με την αναβίωσή της με όρους κοινότητας. Στο *Μαζί τους*, μετά τα γεγονότα κάποιου Φεβρουαρίου, που οδήγησαν πολλούς μαχητικούς συντρόφους σε διάφορες μορφές απόσυρσης και αναχωρητισμού, η νέα γενιά προσπαθεί να εγκατασταθεί σε μια γειτονιά, να κάνει τους κατοίκους να την εμπιστευτούν μέσα από ένα από κοινού πράττειν, που αφορά αρχικά την κατασκευή μιας παιδικής χαράς. θέλουν λοιπόν οι νέοι σύντροφοι να εμπλακούν στην αληθινή ζωή, μιλώντας με τους άντρες και τις γυναίκες της γειτονιάς για τις έγνοιες των παιδιών, για τις συνταγές μαγειρικής, για τις

πρακτικές διευθετήσεις της ζωής, που, όταν γίνονται συλλογικά, δημιουργούν έναν κοινό κόσμο και αποτελούν το πιο πολιτικό πράγμα απ' όλα.

Προσωπικά θεωρώ αυτό το πρόταγμα του ριζώματος στη γειτονιά κομβικό. Αν ποτέ το καταφέρουμε αυτό, τότε είναι που θα δούμε, όπως λέει ο Κώστας μέσα από το στόμα της νεαρής ηρωίδας του Άννας, τους αστυνομικούς να ζητάνε και συγγνώμη, αν τυχόν περάσουν από τα μέρη μας, και τους φασίστες να τρέχουν πιο γρήγορα από ποτέ.

***

Τελειώνοντας, οριστικά αυτή τη φορά, θέλω να πω μόνο ότι γνώρισα τον Κώστα στο πλαίσιο της Ομάδας Αυτομόρφωσης του αυτοδιαχειριζόμενου στεκιού Πέρασμα, και, συζητώντας μαζί του, έχω φτάσει να τον θεωρώ αδιαχώριστο από τα βιβλία του. Βλέπω σε αυτόν τους ίδιους λαϊκούς κώδικες τιμής, την ίδια ανθρωπιά, τα ίδια γούστα που έχουν και κάποιοι ήρωές του. Όμως πρέπει να σημειώσω επίσης ότι όταν πήρα το πρώτο του βιβλίο δεν τον ήξερα σχεδόν καθόλου και το διάβασα σαν να είναι το βιβλίο ενός αγνώστου. Παρόλη τη μεγάλη μου συμπάθεια, λοιπόν, προς το πρόσωπό του, αξιώνω και έναν βαθμό αντικειμενικότητας όταν λέω ότι *μαζί του*, έχουμε το *δικαίωμα* να περιμένουμε να διαβάσουμε και άλλα ωραία βιβλία.

Βιβλία που να μας μαθαίνουν καινούριες λέξεις, να μας κάνουν να αλλάζουμε την ίδια υλικότητα της ζωής μας (το τι ποτό πίνουμε, το τι τρώμε, το τι μουσική ακούμε), βιβλία που να αναδιατάσσουν την πόλη μέσα στο κεφάλι μας, και που τέλος, να υπονοούν, χωρίς να επιβάλουν στρατευμένα, μια πολιτική δράση.

Τι άλλο χρειάζεται ένας συγγραφέας; Ε, χρειάζεται και πλοκή και να ξέρει και να γράφει, αλλά γι' αυτές τις ιδιότητες του Σβόλη ελπίζω ότι θα πει κάτι ο φίλος Φιλήμονας.

* Η βιβλιοπαρουσίαση έλαβε χώρα στην ταράτσα του Ελεύθερου Κοινωνικού Χώρου Nosotros στις 15/6/2018.

Συνέντευξη Γιώργος Μπαντής: Ο αθλητισμός έχει τη δύναμη να αλλάξει τον κόσμο

Συνέντευξη-Εισαγωγικό σημείωμα: Ελιάνα Καναβέλη, *διδάκτωρ Κοινωνιολογίας*

> *«Τα λίγα πράγματα που γνωρίζω για την ηθική, τα έμαθα σε ποδοσφαιρικά γήπεδα και θεατρικές σκηνές, αυτά είναι τα πραγματικά μου πανεπιστήμια»*
> *Αλμπέρ Καμύ*

Τα τελευταία χρόνια, ολοένα και συχνότερα, αθλητές επιλέγουν να μιλήσουν ανοιχτά και δημόσια για διάφορα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα που απασχολούν το εγχώριο συγκείμενο. Η αλήθεια είναι ότι δεν μας είχαν συνηθίσει σε τέτοιου είδους κινήσεις, και αυτό μόνο ικανοποίηση και ελπίδες μπορεί να δημιουργήσει. Πιο συγκεκριμένα, ένας μεγάλος σχετικά αριθμός προσωπικοτήτων του αθλητισμού (ποδοσφαιριστές, καλαθοσφαιριστές, προπονητές, διαιτητές, παλαίμαχοι) υπέγραψε ένα κείμενο αλληλεγγύης, το οποίο συντάχθηκε με πρωτοβουλία του Γιώργου Μπαντή, ποδοσφαιριστή της ομάδας του Πανιωνίου, για την Ηριάννα, και αυτό πήρε έκταση και σχολιάστηκε περισσότερο από άλλα κείμενα συμπαράστασης που δημοσιεύτηκαν για την ίδια υπόθεση. Η έκταση που πήρε αυτή η κίνηση, καταδεικνύει το γεγονός ότι αφενός τέτοιες δράσεις δεν είναι

καθόλου συνηθισμένες από πλευράς αθλητών και, δεύτερον, ότι οι αθλητές είναι δυνατόν να αφουγκραστούν και να συνομιλήσουν με την κοινωνία, αρκεί βέβαια να το επιθυμούν.

Στο πλαίσιο αυτό, χαρούμενοι/ες ομολογουμένως για αυτές τις κινήσεις, το κείμενο γράφτηκε την ώρα που το πρωτάθλημα είχε διακοπεί και ενώ έχουν χυθεί τόνοι μελάνης για τις πρακτικές μαφίας που κυριαρχούν στο ελληνικό επαγγελματικό ποδόσφαιρο. Παράλληλα, ο όρος «εξυγίανση» του ποδοσφαίρου χρησιμοποιείται διαρκώς από τον κυρίαρχο λόγο, με αφορμή περιστατικά βίας, τα οποία δεν προσεγγίζονται μέσα από μια λογική αντιμετώπισης των αιτιών πρόκλησής τους, αλλά μέσα από μια λογική καταστολής. Διαπιστώνουμε, έτσι, ότι η βιοπολιτική διαχείριση της ζωής και της σκέψης είναι πανταχού παρούσα και ότι τα εργαλεία ελέγχου και πειθάρχησης των υποκειμένων, από την αστυνομία, τις εταιρείες σεκιούριτι και την απειλή αποκλεισμού της ομάδας, συμπεριλαμβανομένου πλέον και του ποδοσφαιρικού grexit, μέχρι τις κάμερες και την καθολική ηλεκτρονική επίβλεψη, θα επιστρατεύονται πάντα προκειμένου να ελεγχθεί η ανθρώπινη ύπαρξη.

Εμείς θελήσαμε να μιλήσουμε με έναν άνθρωπο, με έναν ποδοσφαιριστή που δεν δίστασε να μιλήσει για σημαντικά πολιτικά και κοινωνικά ζητήματα, δείχνοντας έναν διαφορετικό δρόμο. Μιλάμε με τον Γιώργο Μπαντή για όλα αυτά που συμβαίνουν στο ελληνικό ποδόσφαιρο και για αυτά που θα θέλαμε (τουλάχιστον κάποιοι/ες) να συμβούν.

Ελιάνα Καναβέλη: Είσαι από τους αθλητές που ανοιχτά βγήκαν και μίλησαν για κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα, όπως είναι οι Σκουριές και η υπόθεση της Ηριάννας. Πόσο εύκολο είναι αυτό να γίνει; Τι χρειάζεται να έχει ένας αθλητής για να το κάνει; Έχει κόστος;

Γιώργος Μπαντής: Παλεύω μέσα μου να παραμείνω άνθρωπος. Αυτός είναι ο στόχος και η μεγαλύτερη επαναστατική μου πράξη. Δεν συμμερίζομαι το κόστος μπροστά στο δίκαιο. Η Ηριάννα είναι άδικα στη φυλακή και θα το φωνάζω κάθε μέρα και πιο δυνατά.

Στις Σκουριές συντελείται ένα πολύπλευρο έγκλημα.

Ε.Κ.: Πιστεύεις ότι είναι δυνατόν, το γήπεδο με την ευρύτερη έννοια, παίχτες και οπαδοί δηλαδή, να συνομιλήσει με την κοινωνία και τα προβλήματά της, να διαμορφώσει κοινωνική και πολιτική συνείδηση ή θεωρείται και αντιμετωπίζεται απλά ως ένας χώρος εκτόνωσης;

Γ.Μ.: Καταρχήν, το γήπεδο δεν είναι μέρος εκτόνωσης με την έννοια του ξεσπάω. Το γήπεδο είναι ψυχαγωγία, είναι έκρηξη συναισθημάτων. Ένας ποδοσφαιρικός αγώνας σου ξυπνά το παιδί μέσα σου, σε κάνει να αγκαλιάσεις τον διπλανό σου στην ήττα ή στη νίκη της ομάδας σου και ας μην ξέρεις το όνομά του. Τώρα, αν το γήπεδο είναι δυνατό να συνομιλήσει με την κοινωνία, αυτό φαίνεται από τον τρόπο που το αντιμετωπίζουν. Υπάρχουν βαριά πρόστιμα προς τις ομάδες για πολιτικά και κοινωνικά μηνύματα. Το φοβούνται, γιατί μπορεί να προβάλει αυτό που δεν θα σου δείξει ποτέ η τηλεόραση. Άρα ναι, μπορούν παίκτες και οπαδοί να συνομιλήσουν με την κοινωνία για τα προβλήματά της.

Ε.Κ.: Κατά καιρούς, βλέπουμε τους οπαδούς να χρησιμοποιούνται από τις διοικήσεις των ομάδων για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους, επιβάλλοντας την επιλεκτική χρήση, εντός και εκτός γηπέδων του «no politica». Ποια είναι η άποψή σου;

Γ.Μ.: Νομίζω πως αυτά είναι μεμονωμένα περιστατικά, τα οποία δεν αξίζει να τα αναφέρουμε. Αντίθετα, άξια αναφοράς είναι πολλά παραδείγματα οπαδών που δίνουν πραγματική μάχη για καλύτερες μέρες στον αθλητισμό. Όπως οι πάνθηρες, που φιλοξένησαν οπαδούς άλλων ομάδων, παρά την απαγόρευση μετακίνησης, ή που ανεβάσανε πανό για τους πρόσφυγες, την Ηριάννα, τις Σκουριές. Όπως η Αθ10 που προτίμησε να μην πάει στο γήπεδο αλλά να διοργανώσει συγκέντρωση αλληλεγγύης στους κατοίκους της Χαλκιδικής ή που κάθε χρόνο βάζουν σορτσάκι και παίζουν φιλικό παιχνίδι με παιδιά που παλεύουν στα κέντρα απεξάρτησης.

Για εμένα, υπάρχει και είναι ενεργό σε σωστές δράσεις το

μεγαλύτερο μέρος του οπαδικού κινήματος σε όλη την Ελλάδα. Υπάρχουν πολλά που γίνονται αλλά δεν προβάλλονται. Δυστυχώς, τα επεισόδια πουλάνε περισσότερο ή το καινούριο μαγιό της κάθε σελέμπριτι.

Ε.Κ.: Ο σεξισμός, όπως και ο ρατσισμός, είναι στοιχεία που υπάρχουν έντονα μέσα στο γήπεδο. Μπορεί, και με ποιους τρόπους, να αμφισβητηθεί η παγιωμένη «αρρενωπότητα» του ποδοσφαίρου;

Γ.Μ.: Αυτό είναι καθαρά στο χέρι μας ώστε όλα αυτά να τα αποβάλουμε, όχι μόνο από το γήπεδο αλλά από την κοινωνία μας γενικότερα, και ο αθλητισμός έχει τη δύναμη να το κάνει. Οι αθλητές μπορούν να δράσουν κατά του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, του σεξισμού, της φτώχειας, των πολέμων. Μπορούν να σταθούν αλληλέγγυοι και να παρασύρουν και τον κόσμο σε αυτό. Το ποδόσφαιρο και γενικά ο αθλητισμός έχει τη δύναμη να αλλάξει τον κόσμο. Για παράδειγμα, οι παίκτες της εθνικής ομάδας της Ακτής Ελεφαντοστού με αρχηγό τον Ντρογκμπά, κατάφεραν να σταματήσουν τον εμφύλιο πόλεμο στη χώρα τους.

Ε.Κ.: Η σύγχρονη εκδοχή του ποδοσφαίρου, πλήρως εμπορευματοποιημένη, θέλει τον ποδοσφαιριστή «πιόνι» και χωρίς βούληση σε μεγάλο βαθμό. Είναι ελεύθεροι οι ποδοσφαιριστές να δημιουργήσουν, να φανταστούν, να παίξουν εντός και εκτός γηπέδου;

Γ.Μ.: Δεν μπορώ να αποδεχτώ τον όρο «πιόνι» ή, να το πω αλλιώς, δεν δέχομαι να τους τσουβαλιάζουμε όλους μαζί. Υπάρχουν ποδοσφαιριστές που προβληματίζονται και νοιάζονται πραγματικά για την κοινωνία, για τον συνάνθρωπο ανεξαρτήτως χρώματος δέρματος ή εθνικότητας. Κάτι έχει αρχίσει να αλλάζει και μόνο ελπιδοφόρο είναι. Αυτό φάνηκε, άλλωστε, και στο κείμενο συμπαράστασης στην Ηριάννα αλλά και στην κίνηση των 77 ανώνυμων επαγγελματιών του αθλητισμού, οι οποίοι ενώθηκαν και φτιάξανε γηπεδάκια σε ένα σπίτι που φιλοξενεί 26 παιδιά.

Ε.Κ.: Τα τελευταία χρόνια, και ως απάντηση στην

εμπορευματοποίηση του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, έχουν δημιουργηθεί διάφορες αυτοοργανωμένες ομάδες στην Αθήνα αλλά και στην επαρχία, που πρεσβεύουν, μεταξύ άλλων, ότι η αγάπη για την ομάδα είναι πάνω από τα κέρδη της ομάδας. Ποια είναι η θέση σου απέναντι σε αυτές τις αυτοοργανωμένες προσπάθειες, και πιστεύεις ότι σηματοδοτούν μια αλλαγή, ένα διαφορετικό ποδόσφαιρο;

Γ.Μ.: Από τη στιγμή που λέμε επαγγελματικό ποδόσφαιρο, αυτόματα δεν μιλάμε για παιχνίδι που παίζεις για την ομορφιά της απόλαυσης και μόνο. Παίζεις μόνο για να κερδίσεις ή …να κερδίσεις. Τις αυτοοργανωμένες ομάδες τις γνωρίζω και χαίρομαι που υπάρχουν. Προσφέρουν πολλά που ίσως δεν γνωρίζουν. Νίκη τους η αλληλεγγύη. Αγαπάνε αυτό που κάνουν, για την ομορφιά του και μόνο, για τις αξίες, και αυτό από μόνο του είναι σπουδαίο.

Η συνέντευξη δημοσιεύτηκε στο καινούργιο τεύχος της Βαβυλωνίας #20.

Ας φανταστούμε την πολυκατοικία αλλιώς | Εκπομπή Βαβυλωνία (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή 18:00-19:00 στο Ραδιόφωνο του The PressProject.

Η εκπομπή της Βαβυλωνίας την Παρασκευή 22/06: “Ας φανταστούμε την πολυκατοικία αλλιώς”.

Ο Νίκος Ιωάννου συζητά με τον Νίκο Βράντση για το σύγχρονο αστικό τοπίο, τις μεγαλουπόλεις και τη σημασία της πολυκατοικίας.

Οι πολυκατοικίες θεωρούνται ενσαρκώσεις προβλημάτων, αιτίες κρίσεων, δομές άκρατου ατομικισμού όπου εκκολάπτεται η αστική μοναξιά• δομές που παραβιάζουν τον δημόσιο χώρο και συγκροτούν την αβίωτη μητρόπολη• κατασκευές υποδεέστερες ως προς την αισθητική τους ποιότητα αλλά και τον τύπο ανθρώπου που παράγουν. Κατοικούμε χώρους που μάθαμε να αντιπαθούμε.

Μπορούμε, λοιπόν να συγχωρήσουμε την πολυκατοικία, να την καταλάβουμε και να εξετάσουμε αν οι χώροι που σχηματίζει πληρούν τις αρχιτεκτονικές προϋποθέσεις μιας νέας ζωής και μιας νέας δημοκρατικότητας, που να απαντά στα πολυπρόσωπα προβλήματα που προκαλούνται από τη ρευστότητα;

Μάθαμε να ερμηνεύουμε την πολυκατοικία ως ένα "πολεοδομικό τραύμα" αλλά τι θα γίνει αν προσπαθήσουμε να δούμε τους χώρους της και τη ζωή μας διαφορετικά από αυτό που είχαν οι αρχιτέκτονες και οι πολεοδόμοι στο μυαλό τους όταν ταξινόμησαν τη ζωή; Ας την δούμε αλλιώς, όχι ως πρόβλημα αλλά ως μέρος μιας λύσης.

Ο Καστοριάδης & Εμείς: 7 κείμενα & 1 συνέντευξη

Συλλογικός τόμος, *Ο Καστοριάδης & εμείς: 7 κείμενα & 1 συνέντευξη*, εκδόσεις Βαβυλωνία, Αθήνα, Μάιος 2018, σελ. 110.

Το πολιτικό περιοδικό Βαβυλωνία ανακήρυξε το 2017 «**Έτος**

Καστοριάδη», με μια σειρά εκδηλώσεων για τα 20 χρόνια από τον θάνατο του σπουδαίου φιλοσόφου. Στον νέο τόμο της Βαβυλωνίας που κυκλοφορεί περιλαμβάνονται 7 από τις ομιλίες που εκφωνήθηκαν σε αυτές τις εκδηλώσεις. Στο επίμετρο δημοσιεύεται η συνέντευξη του Καστοριάδη στην εφημερίδα *Εκτός Νόμου* το 1990.

Συγγράφουν: Γρηγόρης Τσιλιμαντός, Νίκος Ιωάννου, Γιάννης Κτενάς, Αλέξανδρος Σχισμένος, Yavor Tarinski, Γιώργος Ν. Οικονόμου, Κορνήλιος Καστοριάδης.

Σχεδιασμός-Σελιδοποίηση: Αδελφός Κουφίωνας

> *Ο Καστοριάδης διαμόρφωσε μια καινούργια, ανοιχτή πρόταση για τον ριζικό μετασχηματισμό της κοινωνίας – όχι με κάποιο μανιφέστο, αλλά μαθαίνοντάς μας να απελευθερωνόμαστε εμείς οι ίδιοι, κάθε φορά που εγκλωβιζόμαστε στον εαυτό μας.*
> *(Από την παρουσίαση στο οπισθόφυλλο του βιβλίου)*

Περιεχόμενα:

Αντί προλόγου
Γιώργος Ν. Οικονόμου
Κορνήλιος Καστοριάδης, προσωπική μαρτυρία
Γρηγόρης Τσιλιμαντός
Από το πρόταγμα της ατομικής και κοινωνικής αυτονομίας στον Καστοριάδη και από τον Καστοριάδη σε εμάς
Νίκος Ιωάννου
Μετά τον Καστοριάδη, στη Δημοτική Αγορά Αγρινίου
Γιάννης Κτενάς
Φαντασιακή θέσμιση της κοινωνίας. Δηλαδή;
Αλέξανδρος Σχισμένος
Ο Κορνήλιος Καστοριάδης και η επικαιρότητα της αυτονομίας
Yavor Tarinski
Άνθρωπος και Φύση: Η Πολιτική Οικολογία στο έργο του Κορνήλιου Καστοριάδη
Γιώργος Ν. Οικονόμου
Αρχές, θεσμοί και διαδικασίες στην άμεση δημοκρατία

Επίμετρο
Μια συνέντευξη του Καστοριάδη στην εφημερίδα Εκτός Νόμου το 1990

ΣΗΜΕΙΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ:

Αθήνα: Βιβλιοπωλείο Πολιτεία (Ασκληπιού 1-3), Εκδόσεις Έρμα (Ζωοδόχου Πηγής 68), Πρωτοπορία (Γραβιάς 3-5), Εναλλακτικό (Θεμιστοκλέους 37), Ναυτίλος (Χαρ. Τρικούπη 28), Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων (Καλλιδρομίου 30), Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου (Ζαλόγγου 9), Βιβλιοπωλείο ΑΛΦΕΙΟΣ (Χαρ. Τρικούπη 22, Αθήνα), Έναστρον Βιβλιοκαφέ (Σόλωνος 101), Λοκομοτίβα cafe bar βιβλιοπωλείο (Μπόταση 7 και Σολωμού), Στέγη Bibliotheque (Θεμιστοκλέους 76), Πολυχώρος-Βιβλιοπωλείο "Κομμούνα" (Ιουλιανού 67, Βικτώρια), Συνεργατικό καφενείο Περιμπανού (Χατζηδάκη 9, Άνω Πατήσια), Little Tree Books (Καβαλλότι 2, Ακρόπολη), Μωβ Σκίουρος (Πλ. Αγίου Γεωργίου Καρύτση 3), Φωταγωγός (Κολοκοτρώνη 59Β, Στοά Κουρτάκη), Το Λεξικοπωλείο (Στασινού 13, Παγκράτι), Βιβλιοπωλείο "Αμόνι" (Ανταίου 2 & Δεινοχάρους 1, Πλατεία Μερκούρη – Άνω Πετράλωνα), Βιβλιοπωλείο "Λεμόνι" (Ηρακλειδών 22, Θησείο), ΕΚΧ Nosotros (Θεμιστοκλέους 66, Εξάρχεια), Κ*ΒΟΞ (Θεμιστοκλέους και Αραχώβης), Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Πέρασμα (Ζ. Πηγής & Ισαύρων), Βοτανικός Κήπος Πετρούπολης (Άλσος Αγίου Δημητρίου)

Πειραιάς: Ελεύθερος Κοινωνικός χώρος Φαβέλα (Ναυάρχου Βότση 11, Μικρολίμανο)

Θεσσαλονίκη: Μικρόπολις (Βενιζέλου & Β.Ηρακλείου 18), ΕΚΧ Σχολείο (Βασιλέως Γεωργίου & Μπιζανίου), Πρωτοπορία (Λ. Νίκης 3), Ακυβέρνητες Πολιτείες (Αλ. Σβώλου 28), Το Κεντρί (Δ. Γούναρη 22)

Γιάννενα: Ελεύθερος Κοινωνικός χώρος Αλιμούρα (Τσιριγώτη 14, εντός στοάς Σκόρδου), Βιβλιοπωλείο Αναγνώστης (Πυρσινέλλα 11)

Πάτρα: Πρωτοπορία (Γεροκωστοπούλου 31-33)

Αγρίνιο: ΛΕΣΧΗ ΒΙΒΛΙΟΥ – Μοσχονά Αλεξάνδρα (Αναστασιάδη Αβραάμ

2)

Γρεβενά: Βιβλιοπωλείο Αναγνώστου “Το Ασυναγώνιστον” (Μεγάλου Αλεξάνδρου 4)

Κοζάνη: Συνεταιριστικό Βιβλιοπωλείο (Ρήγα Φεραίου 10)

Κομοτηνή: Ελεύθερος Κοινωνικός χώρος Adelante (Κούλογλου 18)

Κρήτη: Ομάδα βιβλίου/αρχείου “Κιτάπι” στην Κατάληψη Ευαγγελισμού στο Ηράκλειο (θεοτοκοπούλου 18)

Ο Καστοριάδης & εμείς

7 κείμενα
& 1 συνέντευξη

ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ

Θεσσαλονίκη 2077

Κώστας Σαββόπουλος

Το μέλλον ως μια δυστοπία είναι αρκετά συνηθισμένο μοτίβο πλέον. Είτε κοιτάξεις προς τον κινηματογράφο (Blade Runner) και τις σειρές (Altered Carbon, Black Mirror, κτλ.) είτε στα video games (Fallout, Metro) το αποτέλεσμα παραμένει το ίδιο. Υπάρχει μια κοινή συμφωνία πως το μέλλον στο οποίο οδεύουμε, σίγουρα δεν μπορούμε να το προσδιορίσουμε ακριβώς αλλά είμαστε όλοι σχεδόν σίγουροι πως θα είναι μαύρο και αφιλόξενο.

Ίσως αυτό να έχει να κάνει με το στάδιο του ύστερου καπιταλισμού στο οποίο βρισκόμαστε, με την οικονομική κρίση, τους πολέμους που εκτυλίσσονται παντού τριγύρω μας, με την κλιματική αλλαγή ή ό,τι άλλο είναι άγνωστο προς το παρόν. Συμβαίνει πολλές φορές άτομα ή ευρύτερα κοινωνικά σύνολα να μην μπορούν να φανταστούν μια θετική προοπτική για το μέλλον, δηλαδή να μην μπορούν να προβάλλουν τους εαυτούς τους σε ένα μελλοντικό στάδιο επειδή βρίσκονται φυλακισμένοι στο παρόν, χωρίς ευκαιρίες, χωρίς φαντασία και στις περισσότερες περιπτώσεις επειδή υποφέρουν από κάποιου είδους καταθλιπτική ή αγχώδη διαταραχή (συχνό φαινόμενο αν κρίνουμε από τους κύκλους μας).

Κι όμως πολλές φορές, μέσα σε αυτή τη μαυρίλα ξεπροβάλλουν μικρές φωτεινές επιγραφές από νέον που έστω και στιγμιαία μας αποσπούν την προσοχή από την αδυναμία μας να σκεφτούμε μπροστά. Αυτό που ίσως δεν ήταν αναμενόμενο είναι να συναντήσει κανείς αυτή τη μικρή νέον επιγραφή σε έναν μουσικό δίσκο.

Η ραπ σκηνή στην Ελλάδα βρίσκεται στα πάνω της την τελευταία δεκαετία, πολύ περισσότερο από την «χρυσή» δεκαετία του ’90 η

οποία μας σερβίριζε κουρασμένα και βαρετά ραπς, κλεμμένα στην πλειοψηφία τους (όχι σε επίπεδο beat, αλλά σε επίπεδο θεματολογίας και attitude) ή καλύτερα «δανεισμένα» από ράπερ σε Η.Π.Α και Ευρώπη. Το ότι βρίσκεται σε καλή φάση η σκηνή δεν μπορεί να το αρνηθεί κανείς, τουλάχιστον ποσοτικά αλλά και ποιοτικά σε αρκετές περιπτώσεις. Το Σφάλμα, οι Ταμπούρο Μπότα, οι Reunion, ο Τζαμάλ, οι Social Waste (και πολλοί/ες άλλοι/ες που δεν αναφέρονται για οικονομία λόγου) ακόμα και η πρόσφατη "τραπ" σκηνή συνηγορούν πως πλέον εν έτει 2018 η ραπ σκηνή στην Ελλάδα έχει απ'όλα και είναι πιο ολοκληρωμένη από ποτέ.

Τώρα μετά τις 15 Μάη έρχεται να προστεθεί ακόμα ένα είδος που μέχρι στιγμής δεν είχαμε δει, τουλάχιστον στην ελληνική σκηνή. Χαριτολογώντας θα μπορούσαμε να το χαρακτηρίσουμε ίσως ως cyberpunk ραπ. Εικόνες από ένα καταστροφικό μέλλον, άνθρωποι βασανισμένοι χωρίς προοπτικές, κοινωνικός έλεγχος, αόρατες και ορατές πειθαρχήσεις του 21^{ου} αιώνα είναι τα βασικά θέματα του 2XXX, του νέου δίσκου του Λεξ. Αυτό που έχει σημασία στην προκειμένη περίπτωση δεν είναι οι καλές ρίμες ή το flow (που ούτως ή άλλως είναι μια χαρά) αλλά το γεγονός πως για πρώτη φορά μετά από αρκετό καιρό εμφανίζεται μια δουλειά που προσπαθεί να δώσει soundtrack στη σύγχρονη καθημερινότητα των ελληνικών πόλεων κρατώντας παράλληλα τη συνθήκη που αναφέρθηκε παραπάνω, δηλαδή την αδυναμία του Λεξ και ενδεχομένως και του κοινού του να σκεφτούν ένα μέλλον στο οποίο θα είναι χαρούμενοι και ικανοποιημένοι.

Τι τριγυρνάει στο μυαλό ενός 30άρη ή ενός 20άρη που βλέπει ότι δεν βγάζει τα προς το ζην με τίποτα, η αγορά εργασίας απαιτεί είτε πλήρη υποταγή στο κάθε βλαμμένο αφεντικό είτε να αναμετρηθείς με ανθρώπους στο ποιος μπορεί να μαζέψει τα περισσότερα πτυχία (σαν ένα καταθλιπτικό RPG όπου αντί για experience στακάρεις πτυχία και προυπηρεσία). Τι σκέφτεται κανείς όταν βλέπει ένα αβέβαιο μέλλον, γεμάτο επισφαλή εργασία (στην καλύτερη περίπτωση), οικολογικές καταστροφές, ξεριζωμένους ανθρώπους από τις πατρίδες τους, ανθρώπους καθημερινούς και ταλαιπωρημένους να δηλητηριάζονται από

εθνικιστικές κορώνες και βρώμικες σημαίες να καίνε καταλήψεις και να επιτίθενται στη διαφορετικότητα επικαλούμενοι ένδοξους και αρχαίους προγόνους;

Μάλλον σκέφτεται αυτό που σκεφτόμαστε όλοι. Πως μάλλον μεταμορφωνόμαστε σε κάτι άλλο, νέο. Σταματάμε να είμαστε άνθρωποι. Μπορεί να είμαστε εξωγήινοι, ρομπότ, μεταλλαγμένοι, replicas ή ό,τι άλλο αλλά σίγουρα η ανθρωπιά μας σιγά σιγά εξατμίζεται και στη θέση της θα μείνουν είτε καλώδια, είτε πράσινη γλίτσα.

Οπότε η συνθήκη ήταν εκεί. Ο Λεξ δεν έκανε τίποτε παραπάνω από το να προσπαθήσει να περιγράψει την πραγματικότητα όπως την βλέπει, χωρίς υπερβολές, χωρίς ματσιλίκια και φυσικά με τη βοήθεια μιας κλειστοφοβικής και αγχωτικής μουσικής που αποδίδει φόρο τιμής στο sci fi δια χειρός Dof.

Αυτό είναι που έχει και σημασία. Χωρίς πολύ άγχος και ζόρι, κάτι όχι ιδιαίτερα σύνθετο ή πυκνό που την ίδια στιγμή όμως είναι προσιτό από όλο τον κόσμο και δεν έχει συγκεκριμένο σημείο απεύθυνσης. Τα συμπεράσματα για όσους και όσες άκουσαν τον δίσκο ήταν λίγο πολύ κοινά. Καμιά φορά το απλό είναι πιο ωραίο και σίγουρα πιο προσιτό από το σύνθετο και το μπλεγμένο. Όσοι και όσες άκουσαν το Τ.Κ.Π του 2014 καταλαβαίνουν γιατί και το 2XXX έπρεπε να είναι το ίδιο απλό αλλά και το ίδιο παραστατικό ταυτόχρονα.

Για το κλείσιμο, το 2XXX είναι ένας καλός δίσκος, αλλά πάνω απ’όλα είναι πρωτότυπος. Δεν πατάει σε έτοιμα βήματα άλλων, παρά μόνο στα βήματα των ίδιων των δημιουργών του. Και για τη ραπ, που τόσα πυρά έχει δεχθεί από «εμπειρογνώμονες» και ιεροεξεταστές κάθε είδους, είναι ένα ακόμη πολύ ευχάριστο βήμα προς τα μπροστά, όχι στο αβέβαιο μέλλον που περιγράφει ο Λεξ αλλά σε ένα μέλλον που ενδεχομένως να κάνει περισσότερο κόσμο να ασχοληθεί μαζί της.

Αν είναι να ζήσουμε το Fallout, ας έχουμε τουλάχιστον να ακούμε καλές μουσικές.